5 Bani în România. - 10 Bani în străinătate

Anul XXXI.-No. 169.- Sâmbătă 22 Iunie 1913

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 35
Inserţii şi reclame 3,50 linia
Anunciuri sau informaţiuni mortuare după mărime dela 60-150 lei

Redacţia şi Administraţia: 11, str Brezoianu, 11 — Bucureşti —

S'A ORDONAT MOBILIZAREA

Bucureşti, 20 Iunie 1913

PAZA BUNA

Întâmplarea nenorocită de la Dadilov, — căci nu s'a putut dovedi nimic ce să o arăte altminteri de cât ca întâmplare, — a produs în primul moment o vie emoţiune în toată ţara. Era, în adevăr, aproape de bănuiala oricui, că ar fi putut să fie la mijloc un atentat pus la cale şi săvârşit de eventualii vrăjmaşi ai ţării noastre, şi aceasta în adevăr ar fi fost ceva de o extremă gravitate.

Dacă însă bănuiala nu s'a confirmat, este totuşi ceva ce vine ca o chemare de pază, în acel accident ce din nenorocire a trebuit să facă şi două victime omeneşti. Chemarea aceasta de pază ne arată *posibilităţi*, deci ne impun anume măsuri şi veghere.

Nu trebue să uităm că în adevăr, prin firea ospitalieră la extrem a poporului românesc, am ajuns să numărăm în mijlocul nostru mulţi, foarte mulţi străini de aceia, cari la un moment dat ne pot deveni duşmani. Dar tot noi, cari ştim şi am exprimat atât de frumos adevărul că „sângele apă nu se face", trebue să fim cu băgare de seamă la ceea ce, în chip firesc pentru dânşii, aceĭ străini ar putea săvârşi aci spre stricăciunea noastră.

Departe de noi gândul de a îndemna la o restrângere a ospitalităţii noastre, cu atât mai puţin la vre-o măsură ce ar putea avea acrul de violentare. Dar vrem să zicem că cu cea mai mare grije ar trebui oprită apropierea ori căruĭ individ ce ar putea fi bănuit, de lucruri şi locuri unde nu trebuie să ajungă şi să acţioneze decât adevăraţi şi încercaţi patrioţi.

Şi nu numai indivizii şi mutrele suspecte trebuesc date în lături de acolo unde nu le poate fi locul, — dar trebuie băgat de seamă ca să nu se furişeze elemente primejdioase, ipocrite, în sânul chiar al instituţiunilor în cari lealitatea sau discreţiunea cea mai desăvârşită trebue să domnească.

In vremea aceasta, când se descopăr pe alocurea enormităţi de trădare din partea unor fiinţe amorale, cu atât mai mult e nevoie de o veghere cât se poate de ageră ca să nu se furişeze asemenea elemente nicăirea unde ar putea să-şi exercite dezastruoasa lor acţiune.

Deci, nu numai departe de sânul armateĭ, de lucrările şi instrumentele de apărare ale ţării, — dar şi de autorităţile a căror activitate poate să fie într'o legătură, ori şi care, cu acea apărare, trebuie ţinuţi, mai cu seamă în aceste momente, aceĭa cari cât de puţin macar, ar putea fi bănuiţi că pot avea prin eĭ sau prin legăturile lor, interese opuse acelora ale ţării noastre, ori fie macar şi numai porniri neprietenoase faţă de noi.

Şefiĭ armateĭ române

M. S. R., şeful suprem. — A. S. R. PRINCIPELE FERDINAND, inspectorul general al armateĭ. — In stânga: D. general de divizie C. HÂRJEU, ministru de războiu. — In dreapta: D. general de divizie AL. AVERESCU, şef al marelui Stat-Major al armateĭ

Eri, la orele 1 d. a., M. S. Regele a semnat decretul de mobilizare a întregeĭ armate. Sunt chemate contingentele 1903-1913.

La orele 5 d. a. s'a întrunit la Palat un consiliŭ de miniştri care a semnat un jurnal, dând astfel putere executorie decretuluĭ regal.

Eri a fost prima zi de mobilizare pentru căile ferate.

Sâmbătă dimineaţa începe mobilizarea trupelor. Până atunci se formează pentru toate centrele de mobilizare trenurile militare cari servesc la transportarea trupelor.

Armata pusă pe picior de războĭ va cuprinde 450 mii de oameni.

Dispoziţia din regulamentul de mobilizare sună: Orice completaş saŭ rezervist se va prezinta la corpul din care face parte îndată ce va primi un ordin respectiv saŭ prin publicaţiuni, bătăĭ de tobă, sunete de goarnă, afişe, clopote de biserică etc.

MOBILIZAREA

Ştirea mobilizăriĭ a provocat în Capitală un entuziasm de nedescris. Toate prăvăliile, toate edificiile publice aŭ arborat drapelul naţional.

Pe străzi e o afluenţă extraordinară. Mulţimea discută cu mare entuziasm eventualitatea unuĭ războĭ.

De ieri dimineaţă legaţiunea austriacă este păzită milităreşte. Clădirea e înconjurată de sergenţi. Detaşamente de jandarmi pedeştri staţionează prin curţile din apropiere.

Ieri, la orele 1 jum., pe când A. S. R. Principele Ferdinand trecea în automobil spre Palat, mulţimea de pe calea Victoriei i-a făcut o caldă manifestaţie de simpatie.

S'a strigat: Ura, trăiască principele Ferdinand, Trăiască războiul!

Direcţiunea c. f. r. a oprit orĭ ce transporturĭ în vederea mobilizăreĭ. Numaĭ transporturile pentru pulberărie şi vagoane-cisterne pentru derivatele petroleuluĭ circulă pe întreaga reţea.

INSTIINŢAREA
POLIŢIEI CAPITALEI

PREFECTURA POLIŢIEI CAPITALEI A AFIŞAT ERI URMĂTOREA PUBLICAŢIE:

FAŢA CU DIFERITELE SVONURI CARI CIRCULĂ IN CAPITALA ADUC LA CUNOŞTINŢA PUBLICULUI CA ASTAZI S'A DECRETAT MOBILIZAREA GENERALA A ARMATEI.

PREVIN PE CETAŢENI SA PASTREZE LINIŞTEA ŞI SA SE ABŢIE DELA ORICE TURBURARE A ORDINEI PUBLICE, MAI ALES IN ASEMENEA IMPREJURARI.

Prefectul Poliţieĭ Capitalei,
D. P. MORUZI

De'a Bursa Capitalei

După nesiguranţa de zilele trecute, era de aşteptat ca ştirea mobilizăreĭ, — dată de parte dintre ziare, — să producă, eri la bursă înfrigurarea deprimantă, caracteristică momentelor de grea cumpănă.

Totuşi lucrurile n'aŭ avut un mers alarmant. Deşi principalele valorĭ aŭ avut oare carĭ scăderĭ de curs, a domnit în tot timpul operaţiunilor calmul necesar, explicabil prin neconsiderarea mobilizăreĭ ca fapt împlinit, ca fapt sigur.

Iată încheierile făcute, comparativ cu ziua precedentă:

Inscrisurile funciare rurale 5 la sută: *Mercuri* 95 şi 60 bani; *eri*, 94;

Inscrisurile urbane Bucureşti 5 la sută: *Mercuri*, 94; *eri*, 93;

Banca agricolă: *Mercuri*, 560; *eri*, 515;

Banca Marmorosch, Blank şi comp.: *eri*, 860;

Banca generală română. *Mercuri*, 2130; *eri*, 2065;

Banca de credit român: *eri* 945;

Banca românească: *Mercuri* 733; *eri*, 710;

Banca românească — a doua emisiune: *eri* 275;

Banca comercială română: *Mercuri*, 680; *eri* 670;

Soc. „Dacia-România": *Mercuri*, 1685; *eri*, 1640—1605;

Soc. „Naţionala": *eri*, 1265.

Piaţa din Brăila
şi mobilizarea

Brăila, 20 Iunie

Vestea mobilizăreĭ s'a răspândit încă de azĭ dimineaţă în oraş provocând o oare care neliniştе în cercurile comerciale.

Orice afaceri aŭ fost suspendate.

Nicĭ o tranzacţie nouă nu s'a încheiat.

De asemenĭ, băncile, în urma instrucţiilor dela centru aŭ restrâns operaţiile.

In oraş vestea a fost primită cu entuziasm.

Aflu că o însemnată cantitate de cărbunĭ a fost azĭ dimineaţă transportată în şlepurĭ în porturile dunărene: Calafat, Călăraşi, unde se află ancorată divizia marineĭ noastre militare.

Mobilizarea în Iaşi

Iaşi, 20 Iunie

Ştirea că M. S. Regele a semnat decretul de mobilizare produce o unanimă agitaţie în populaţia Iaşilor.

Cercurile militare în special cele oficereşti, sunt într'un entuziasm nemărginit.

Direcţia Băncei Naţionale, sucursala Iaşi, a dispus a nu se elibera aur în schimbul banconotelor.

In ultimul moment ni se spune că banca nu mai eliberează cecurĭ asupra străinătăţeĭ.

Cu începere dela ora 1 de azĭ toate vagoanele aflătoare în gările din circumscripţia c. f. r. Iaşi sunt la dispoziţia autorităţilor militare.

Un fapt caracteristic trebue înregistrat şi anume:

Cu toate ştirile alarmante, nu s'a prezentat la băncile de aicĭ nimenĭ spre a-şi retrage depozitele de banĭ.

Toate băncile pentru orice eventualitate aŭ pregătit mari sume în numerar.

SCRISORI DIN TURCIA

PRESA TURCA
şi atitudinea Românieĭ în conflictul balcanic

Constantinopole, 18 Iunie

De câteva zile atitudinea Românieĭ în conflictul dintre aliaţi face obiectul discuţiunilor în toate cercurile din capitala Turcieĭ. Mai mult ca orĭ când de două treĭ zile, presa turcă consacră lungĭ articole de fond acesteĭ importante chestiunĭ şi toată lumea de aicĭ ajunge la aceeaşĭ concluzie: isbucnirea saŭ evitarea războiuluĭ în balcanĭ nu depinde de cât de atitudinea Românieĭ.

Am crezut interesant pentru cititoriĭ ziaruluĭ să public părţile cele mai interesante din comentariile preseĭ turceştĭ:

Oficiosul „*Tanin*" scrie azĭ în primul săŭ articol:

Ştirea că România nu va rămâne neutră în caz de războiŭ, arată până la ce grad această ţară lucrează pentru menţinerea păceĭ. România spune: dacă războiul se declară, voiu năvăli în Bulgaria. Prin aceasta România aduce un serviciu real Bulgarieĭ şi o împedică de a întreprinde un nou războĭ. Intr'adevăr, dacă România face această ameninţare din spirit de duşmănie, ar fi ajuns la un rezultat mai bun dacă păstra tăcerea. Ideia că ea ar fi stat neutră putea să provoace mai repede războiul. Soarta războiuluĭ este întotdeauna îndoioasă după cum e dubiu dacă Bulgaria va eşi învingătoare. Astfel dacă România nutrea ideĭ rele în privinţa Bulgarieĭ, ea ar fi împins'o la războĭ pentru ca să profite mai bine de nenorocirile vecinuluĭ săŭ.

Prin urmare, dacă Românii aŭ ameninţat în mod real Bulgaria, prin această eĭ n'aŭ lucrat în propriul interes al ţareĭ lor. Dacă România proceda la fel la începutul războiuluĭ balcanic, dacă voia să se arate partizană a păceĭ ar fi trebuit atunci să mobilizeze. Acest lucru singur ar fi împedicat pe aliaţi să recurgă la arme. Mai ales în a doua perioadă a războiuluĭ balcanic, această purtare era o datorie pentru România. In urma faimoaseĭ note trimisă de marile Puteri, sublimeĭ Porţi Bulgaria, fără să aştepte răspunsul Porţeĭ, şi-a asumat responsabilitatea de a reîncepe războiul.

România putea, atunci, să joace un mare rol. Putea să le spuie: Dacă reîncepeţi războiul, nu voiu rămâne neutră. Făcând acest luucru ea ar fi servit nu numaĭ omenirea, ci şi-ar fi asigurat şi interesele sale în equilibrul balcanic. O Bulgarie mare la sudul Dunăreĭ nu poate să lase indiferentă România. Ocuparea Adrianopolului a realizat acest lucru. Toate acelea însă aŭ trecut.

Noua poziţie a Românieĭ slăbeşte probabilitatea unuĭ războiŭ.

Ziarul „*Sabah*" sub titlul: „Oare scopul Românieĭ să fie o nouă compensaţie? scrie în primul săŭ articol de erĭ:

România, care înainte de războiŭ era mai tare ca cei patru duşmanĭ ai noştri, azĭ, după acest războiu, se găseşte într'o situaţie şi mai avantagioasă. România are gata o mare armată care nu e deloc obosită. Dacă ea se aliază cu Serbia şi cu Grecia, equilibrul se schimbă foarte simţitor şi aşa de disproporţional în cât ar deştepta la unii din eĭ ambiţii violente şi speranţe justificate. E natural atunci ca Serbia şi Grecia să-şi manifeste nerăbdare şi violenţă. România însă şi-a luat ea oare un astfel de angajament? Toate ne fac să credem că România are în vedere un nou profit. România se găseşte azĭ în aceeaşĭ situaţie în care se afla Austria la 1877 când cu războiul nostru cu Rusia. Pe atunci guvernul dela Viena, fără a declara războiu, a reuşit să ocupe Bosnia şi Erzegovina. De data aceasta România a luat Silistra. Acum se mai prezintă o nouă ocazie. Nu se ştie cum o să profite de ea. Oare nu se poate întâmpla ca România să formuleze nouĭ cereri dela bulgarĭ şi Austria, în vederea menţinereĭ equilibruluĭ european, să sfătuiască pe Bulgaria să cedeze Românieĭ?

Aŭ fost mulţĭ carĭ aŭ crezut la începutul războiuluĭ balcanic, că interesele Românieĭ eraŭ ca să se alieze cu noĭ.

S'a văzut că a preferit să ia o compensaţie dela bulgarĭ. Azĭ se crede că interesele Românieĭ este că se alieze cu Serbia. De unde să ştim dacă şi acum nu va căpăta o nouă compensaţie fie sub formă de cesiune de teritoriu fie sub formă de concesiunĭ pentru elementul aromân.

Dacă România vrea să obţie, fără cazna, un nou profit, atunci războiul nu se va ivi. Dacă însă România a decis să se amestece cu armele, războiul este evident şi întreaga pace europeană e ameninţată.

Ziarul *Union* (June-turc, suspendat), scrie:

Ştirea lansată de ziarul „Tahidromos" relativ la o încăerare între România şi Bulgaria, a produs la Bursă o adevărată panică. Lucru foarte natural, având în vedere că un războiŭ între aceste două State a fost, încă de la începutul războiuluĭ balcanic, un ceva foarte posibil şi că chiar în guvernul român aŭ fost câţi-va carĭ aŭ vrut să arunce România în războiŭ.

Obţinerea Silistreĭ, care a părut grupuluĭ războinic o foarte mică compensaţie, a avut ca rezultat demisia d-luĭ Filipescu, unul din membriĭ cei mai influenţĭ din partidul conservator.

Alţĭ bărbaţĭ politicĭ, carĭ aprobaseră atitudinea pacifică a cabinetuluĭ Maiorescu, ar vrea să aibe o nouă ocazie ca să anexeze o parte şi mai importantă din teritoriul bulgar.

Aşa stând lucrurile, nu trebue să ne mirăm că România a declarat formal Bulgarieĭ că va trece graniţa în caz de va ataca pe sârbĭ şi pe greci. Această ameninţare va avea darul să calmeze aroarea războinică a bulgarilor, de oare ce chiar dacă le-ar fi posibil bulgarilor să bată pe sârbĭ şi pe greci, *le va fi imposibil să resiste la peste patru sute de mii de oameni de trupă neobosiţi, carĭ i-ar lua pe la spate.*

Ameninţările Românieĭ ar fi în aceste condiţiunĭ, cea mai bună garanţie pentru pacea balcanică. Pe de altă parte însă va da naştere la o nouă stare de iritaţie între românĭ şi bulgarĭ, carĭ ar putea face loc unuĭ războĭ neaşteptat.

România îşi ascunde bine jocul şi nu se poate şti la sigur ceea ce va face.

Părerea după care România trebue să rămâie neutră în caz de războiŭ are câţiva partizanĭ carĭ cred să osul Silistreĭ dat să-l roază România este destul pentru a garanta neutralitatea eĭ. Se ştie însă că cedarea Silistreĭ a fost minimumul cererilor Românieĭ şi o mărire a Bulgarieĭ, pe lângă că ameninţă equilibrul balcanic, aduce atingere directă intereselor regatuluĭ Regeluĭ Carol.

In jurul acesteĭ dileme România va juca rolul greu al păceĭ saŭ al războiuluĭ.

Naum Apostoliu

oxo

Pustiirile ploilor

Slatina, 19 Iunie.

Din cauza ploilor ce aŭ căzut aproape o săptămână, apele Oltuluĭ sunt în creştere cu 2 metri, şi aŭ inundat toate grădinele de pe o distanţă de aproape un kilometru depărtare de malurĭ.

oxo

Amănunte
asupra sinuciderei şi omorului din Helegiŭ

Bacău, 19 Iunie.

După cum v'am telegrafiat azĭ, în comuna Helegiu, şeful de post Th. Bârleanu, s'a sinucis omorându-şi şi soţia în acelaşĭ timp. Din informaţiunile culese, faptul s'a petrecut astfel: şeful de post Th. Bârleanu, un om viciat şi alcoolic, a fost reclamat pentru diferite fapte şefilor săĭ.

Pe ziua de erĭ era chemat la reşedinţa companieĭ, spre a fi interogat asupra maĭ multor reclamaţiunĭ.

Pregătindu-se de plecare, a cerut soţieĭ sale să-ĭ dea uniformele, el desbrăcându-se până la piele aştepta albiturile.

Din ce motiv, nu se ştie, fie că-şi făcuse obiceiul săŭ de a bea înaintea plecăreĭ, fie că sufletul săŭ era încărcat de fapte, care-l apăsau greu; la un moment dat — aşa cum se afla — a luat carabina, aranjându-se pentru a-şi trage cu ea un glonte în piept.

Soţia sa, sărind pe la spatele luĭ, a-ĭ lua carabina din mână; glonţul a trecut prin acesta şi prin femea luĭ care se afla în dosul luĭ.

Moartea acestuĭ nenorocit a fost instantanee; iar a femeeĭ a urmat nu mult după a acestuia.

Astăzĭ, d. prim-procuror a plecat din nou spre a continua ancheta.

Coresp.

MOBILIZAREA
armatelor austriace şi ruseşti

Iaşi, 20 Iunie

Persoane sosite azĭ din Austria îmĭ afirmă că în ultimele zile se observă o febrilă activitate în toate cercurile militare de acolo.

Nu se poate preciza dacă există saŭ nu un ordin de mobilizare al armateĭ austriace.

Se observă însă în diferite localităţi maĭ mişcărĭ de trupe, carĭ daŭ acelor locurĭ un aspect neobişnuit.

Pe de altă parte, din sorginte particulară aflu că şi în Rusia se observă întinse mişcărĭ de trupe.

Din diferite oraşe s'aŭ trimis trupe spre alte localităţi necunoscute.

Pe anumite locurĭ de pe malul Prutuluĭ paza militară e mult întărită, iar diferitele pichete sunt legate prin fire telegrafice şi telefonice, care corespund cu centrul militar din Kişinău.

M. M.

oxo

EXPOZIŢIA
de desemn, caligrafie şi lucrărĭ manuale ale şcoalelor secundare din Craiova

Craiova, 19 Iunie

Azĭ s'a deschis în sala cea mare a bibliotecieĭ liceuluĭ *Carol I* din oraşul nostru, expoziţia de desemn, caligrafie şi lucrărĭ manuale de-ale elevilor şcoalelor secundare din Craiova.

Iaŭ parte la această expoziţie toţĭ eleviĭ şi elevele şcoalelor secundare şi profesionale de aci, cu lucrărĭ carĭ aŭ format ocupaţia lor la materiile arătate maĭ sus, în cursul anuluĭ expirat.

Expoziţia e foarte interesantă, atât prin valoarea lucrărilor, cât şi prin felul cum e aranjată de maeştrii respectivi. Această expoziţie se botăreşe la începput să fie deschisă în onoarea maeştrilor congresiştĭ, carĭ aveau să ia parte la congresul profesorilor de desemn, caligrafie, muzică şi gimnastică care se fixase şi se ţie aci în Craiova, în zilele de 23, 24 şi 25 Iunie. Dar, acest congres a fost amânat pentru la toamnă şi se va ţine în Capitală.

Expoziţia e împărţită pe secţiunĭ, după lucrările elevilor dintr'o şcoală oare-care. Astfel este, secţia cu lucrările elevilor şcoaleĭ de arte şi meseriĭ, în care sunt expuse de elevĭ clasele I şi II desemne cu mâna liberă, iar de ceĭ din clasele III, IV şi V desemne industriale şi de piese mecanice; în această secţiune sunt expuse şi diferite lucrărĭ de sculptură. Secţia următoare e cea ocupată cu lucrărĭ de pictură pe stofe şi aquarele pe carton, executate de elevele şcoaleĭ profesionale „Madona-Dudu", de sub conducerea d-neĭ Iliescu. Altă secţie e ocupată cu lucrărĭ de-ale elevelor externatuluĭ secundar, de sub conducerea d-neĭ Jiquidi, unde sunt expuse frumoase desemne în creion, aquarele, etc.; aci se disting d-rele: Filimon, Zoe Georgescu şi Aurora Ştefănescu.

In secţia ocupată de elevele internatuluĭ secundar gr. II (superior), condusă de d-na Iliescu, sunt lucrărĭ de desemn şi compoziţĭ de broderĭ, foarte frumoase; iar secţia ocupată de elevele aceluiaş internat, curs inferior, de sub conducerea d-reĭ Stella Şerbănescu, sunt desemne frumoase şi se disting d-rele: Staricu, El. Bădulescu şi M. Piciulescu.

In fine în secţia ocupată de elevĭĭ liceuluĭ „Carol I" sunt desemnurĭ după natură şi se disting elevĭĭ Buradescu şi Nitescu.

Coresp.

oxo

Agitaţia muncitorilor
din portul Calaţi

Galaţi, 20 Iunie

De maĭ mult timp muncitoriĭ de toate categoriile din port aŭ întocmit un memoriu care stipulau condiţiunile muncii în port. Acel memoriu a fost înaintat tuturor autorităţilor competinte cerând ca el să fie impus patronilor.

Cum până astăzĭ nu s'a dat nicĭ o soluţiune încă acestuĭ memoriu, muncitoriĭ aŭ început să se agite ameninţând că dacă până în ziua de 24 cor. nu se va da o soluţiune mulţumitoare muncitorilor ei vor aviza la alte măsurĭ.